O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI
HUZURIDAGI STATISTIKA AGENTLIGI

NAMANGAN VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

Dastlabki ma’lumot
2024- yil yanvar

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi
Tel. 69-227-84-95

CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI

Statistik ma’lumotlar jamiyatda sodir bo‘layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma’lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to‘g‘ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistikasi ko‘rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi statistikasi ko‘rsatkichi shular jumlasidan.

Chakana savdo aylanmasining o‘sish sur’ati, % da

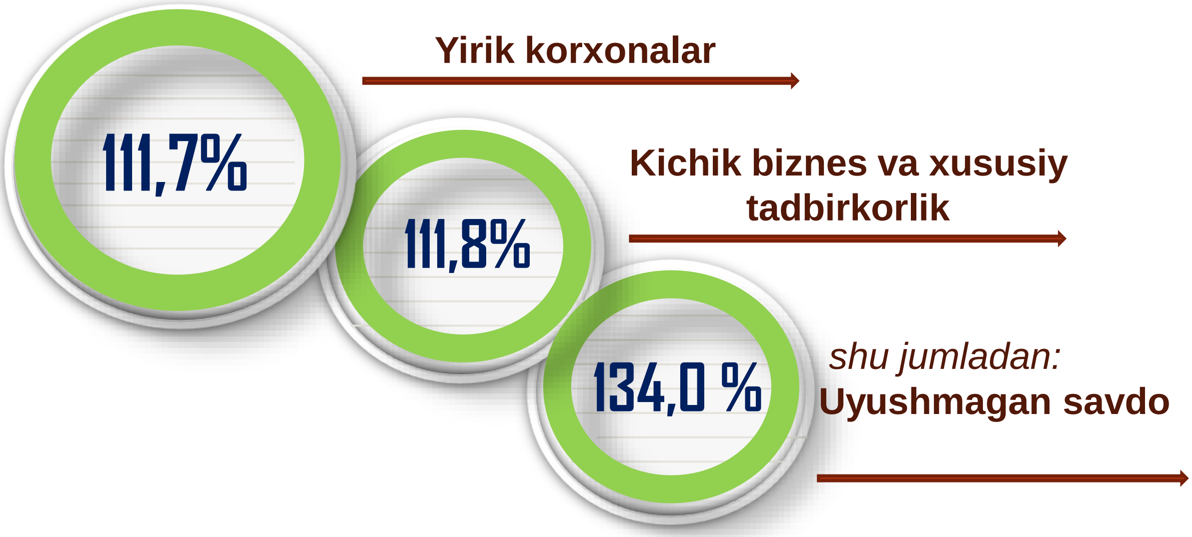

2024- yil 1-fevral holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni 5 316 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 86 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 5 230 tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig‘ilgan ma’lumotlar, chakana savdo ko‘rsatgichlariga kiritilgan.

Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste’mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko‘p bo‘lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HAJMI VA O‘SISH SUR’ATLARI

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024- yilning yanvar oyida Namangan viloyatining chakana savdo tovar aylanmasi 1 174,3 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar oyiga nisbatan 111,7 % ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarning tovar aylanmasi 85,6 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 109,5 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 1 088,7 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 111,8 %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 182,7 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 134,0 %) tashkil etdi.

	Jami, mlrd. so‘m	**2023- yil yanvar oyiga nisbatan, *foizda***
Namangan viloyati	1 174,3	111,7
Namangan shahar	476,3	111,5
tumanlar:		
Mingbuloq	39,5	110,8
Kosonsoy	64,2	117,4
Namangan	61,4	113,7
Norin	54,8	117,9
Pop	79,0	105,8
To‘raqo‘rg‘on	79,2	112,6
Uychi	56,0	105,7
Uchqo‘rg‘on	56,0	116,0
Chortoq	46,3	106,5
Chust	89,6	109,3
Yangiqo‘rg‘on	72,0	116,2

2024- yilning yanvar oyida 2023- yilning yanvar oyiga nisbatan viloyatimizning Norin(117,9 %), Kosonsoy(117,4 %) va Yangiqo‘rg‘on(116,2 %) tumanlarida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o‘sish sur’atlari qayd etildi.

Chakana savdo tovar aylanmasi va o‘sish sur‘ati dinamikasi *(yanvar)*

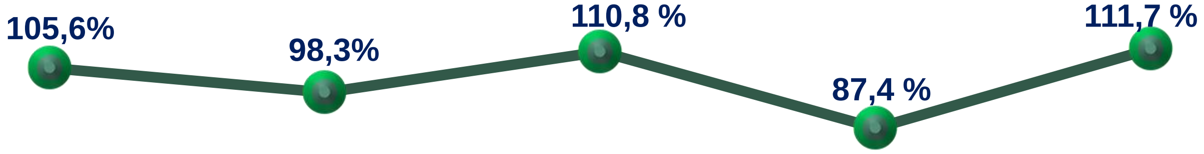

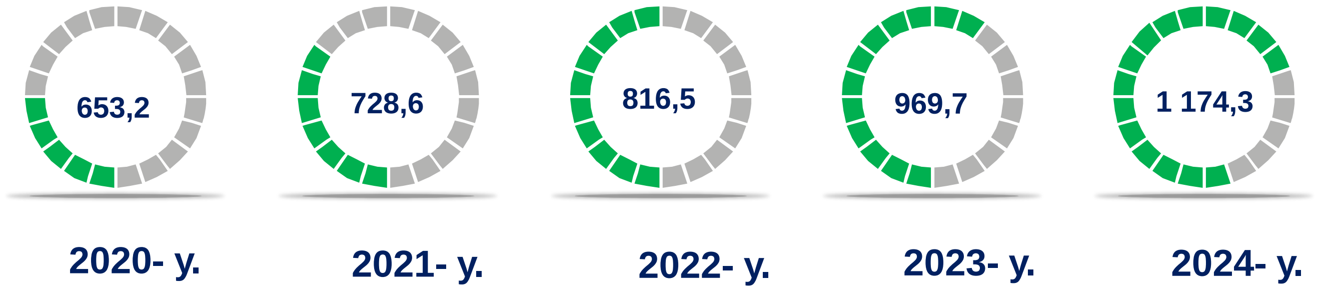

So‘nggi 5 yillikda (2020-2024 yillar) chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o‘sish sur’ati 2024- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2023- yilning mos davriga nisbatan 111,7 % ni tashkil qildi.

2024- yil yanvar uchun chakana savdo tovar aylanmasining o‘sish sur’ati, oylar kesimida *(foizda)*

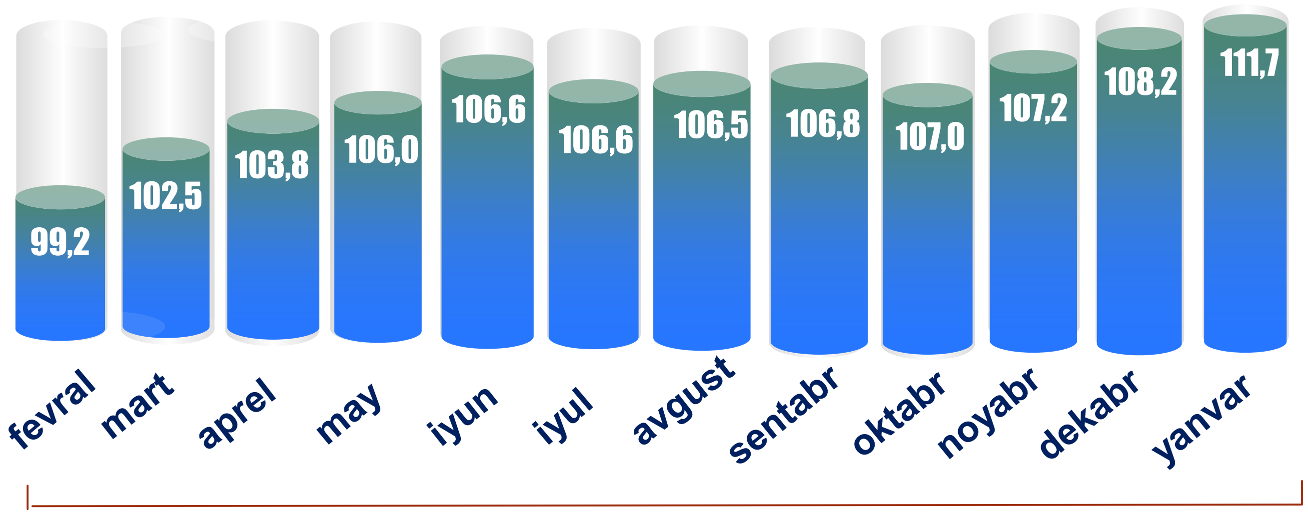

2024- yilning yanvar oyida o‘sish sur’ati **111,7** % ni tashkil qildi.

HUDUDLAR KESIMIDA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI VA ULUSHI

Ulushi, foizda

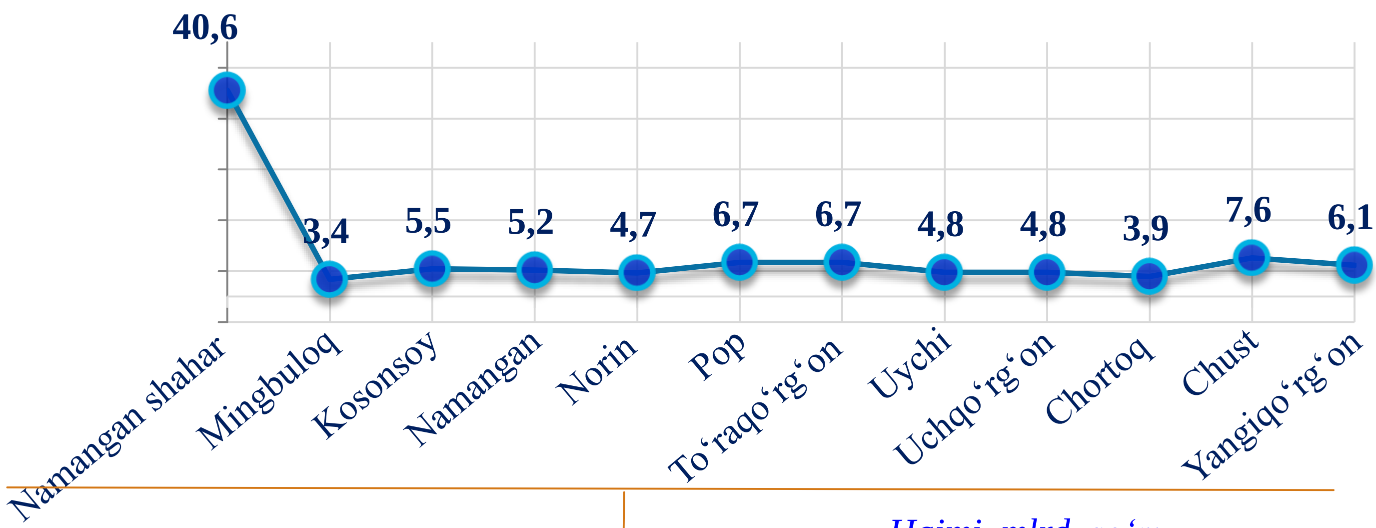

Namangan viloyatida chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Namangan shahri 40,6 % bilan 476,3 mlrd. so‘mni tashkil etdi.

Namangan viloyatida chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Mingbuloq 3,4 % bilan 39,5 mlrd. so‘mni tashkil etdi.

2023 - yilning mos davriga nisbatan, chakana savdo tovarlar aylanmasida barcha hududlarda o‘sish kuzatildi.

Hajmi, mlrd. so‘m

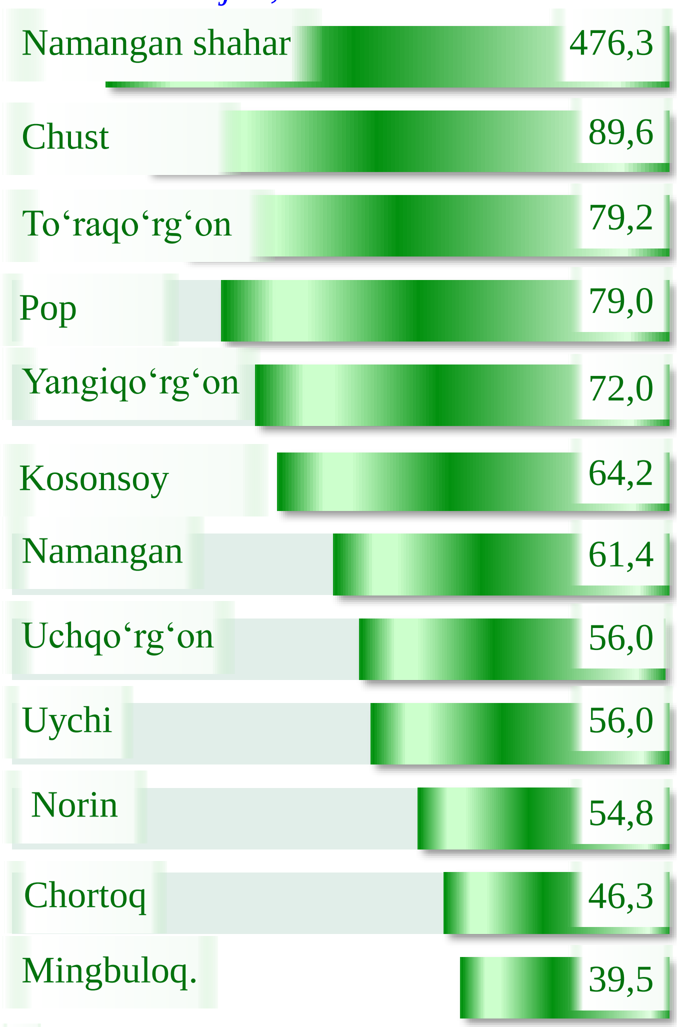

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o‘sish sur’atiga ega hududlar *(foizda)*

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi 2024-yilning yanvar oyida statistik hisob-kitoblarga ko‘ra, 1088,7 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar oyiga nisbatan 11,8 % ga oshdi. Namangan viloyati miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 92,7 % ni tashkil etdi.

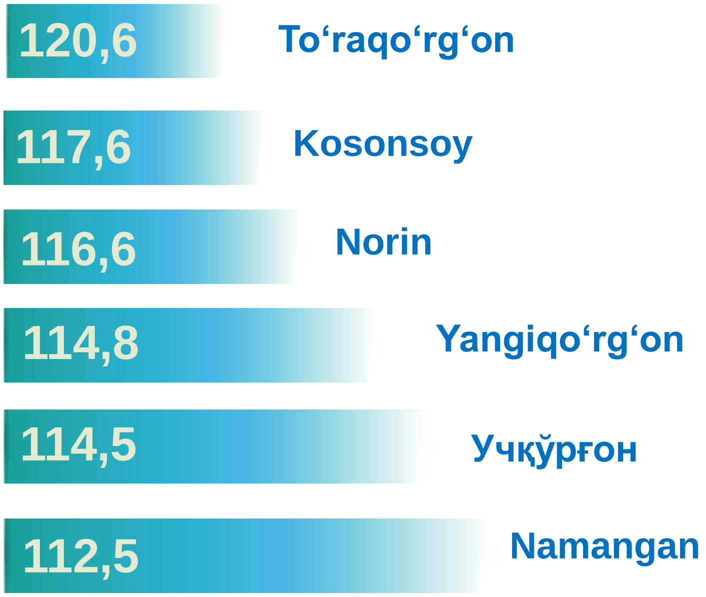

Yirik korxonalarning eng yuqori o‘sish sur’atiga ega hududlar *(foizda)*

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarning tovar aylanmasi hajmi, 2023- yilning yanvaroyiga nisbatan 9,5 % ga o‘sdi va 85,6 mlrd. so‘mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining 7,3 % ulushiga to‘g‘ri keldi.

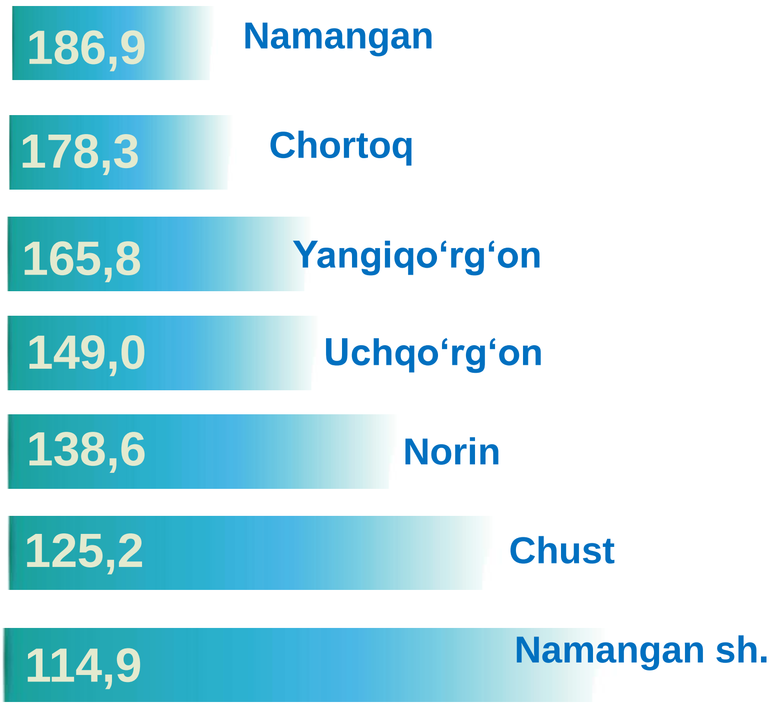

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, *(foizda)*

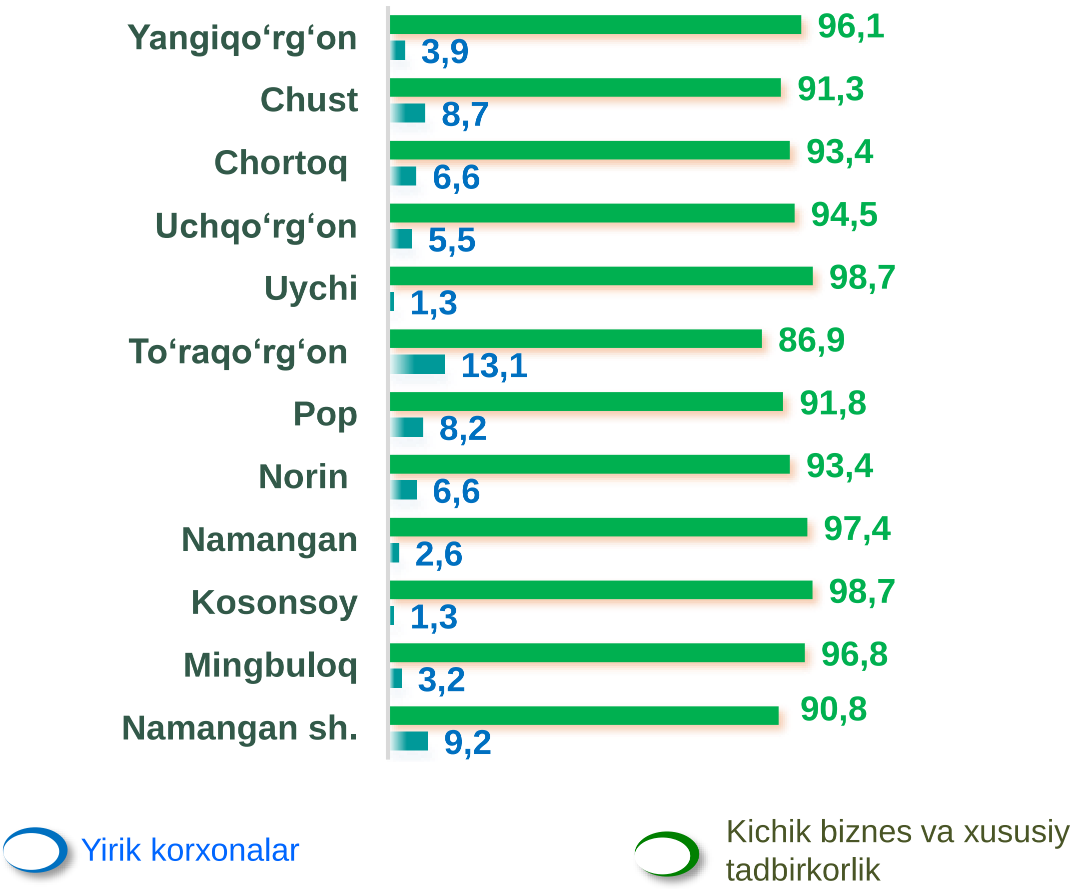

Tahliliy natijalarga ko‘ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo‘yicha Uychi va Mingbuloq (98,7 %), Namangan(97,4 %) va Mingbuloq (96,8 %) tumanlari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarning ulushi 7,3 % ni tashkil etib, eng katta ulush To‘raqo‘rg‘on (13,1 %), Namangan shahar (9,2 %), Chust (8,7 %), Pop (8,2 %) tumanlarida kuzatildi.

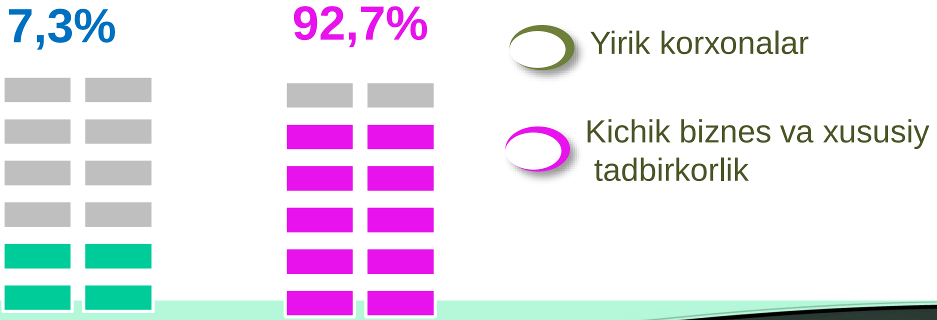

Hududlar kesimida ma‘lumot, *ming so‘mda*

Namangan shahar	693,0
Mingbuloq	291,7
Kosonsoy	285,1
Namangan	322,1
Norin	314,7
Pop	338,4
To‘raqo‘rg‘on	326,7
Uychi	243,5
Uchqo‘rg‘on	305,2
Chortoq	217,6
Chust	316,9
Yangiqo‘rg‘on	307,1

2024- yilning yanvar oyi holatiga o‘rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi 387,3 ming. so‘mni (2023- yilning yanvar oyiga nisbatan 109,2 %) tashkil etdi.

Ushbu ko‘rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Namangan shahri (693,0 ming. so‘m), Pop (338,4 ming. so‘m) va To‘raqo‘rg‘on (326,7 ming. so‘m) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

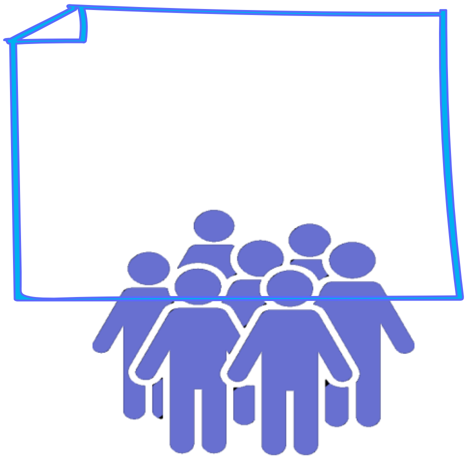

Ichki savdo koʻrsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xoʻjaligida oʻz kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xoʻjaligi mahsulotlari hisobga olinadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar taylanmasi oʻsish surʼati (2024- yil yanvar), *foizda*

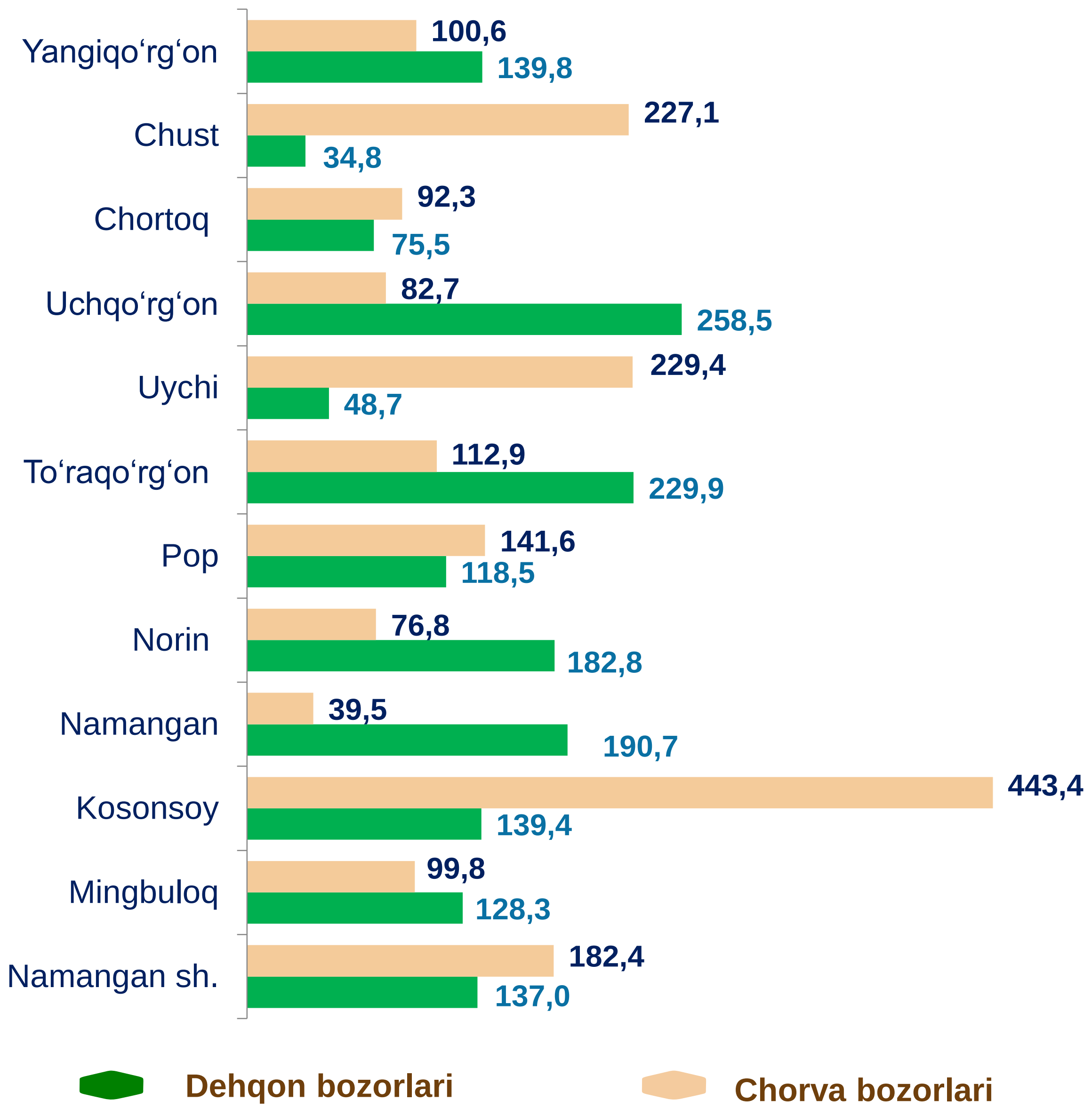

UYUSHMAGAN SAVDO AYLANMASIDA DEHQON* VA CHORVA (PARRANDA) BOZORLARINING ASOSIY KO‘RSATKICHLARI

Dehqon (oziq-ovqat) bozori – keng turdagi qishloq xo‘jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o‘rinlari, turg‘un savdo shoxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy yoki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.

	Jami, mlrd. so‘m	2023- yil yanvar oyiga nisbatan, foizda
Namangan viloyati	52,6	110,4
Namangan sh.	16,1	182,4
tumanlar:		
Mingbuloq	1,8	99,8
Kosonsoy	2,7	4,4m
Namangan	0,8	39,5
Norin	2,9	76,8
Pop	5,3	141,6
To‘raqo‘rg‘on	4,1	112,9
Uychi	3,5	2,3m
Uchqo‘rg‘on	4,7	82,7
Chortoq	4,5	92,3
Chust	3,6	2,2m
Yangiqo‘rg‘on	2,6	100,6

** – xo‘jalik yurituvchi subyektlar va yakka taribdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo‘shmagan holatda;*

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo‘jaligida o‘z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o‘sish sur’atlari

(2024- yil yanvar)

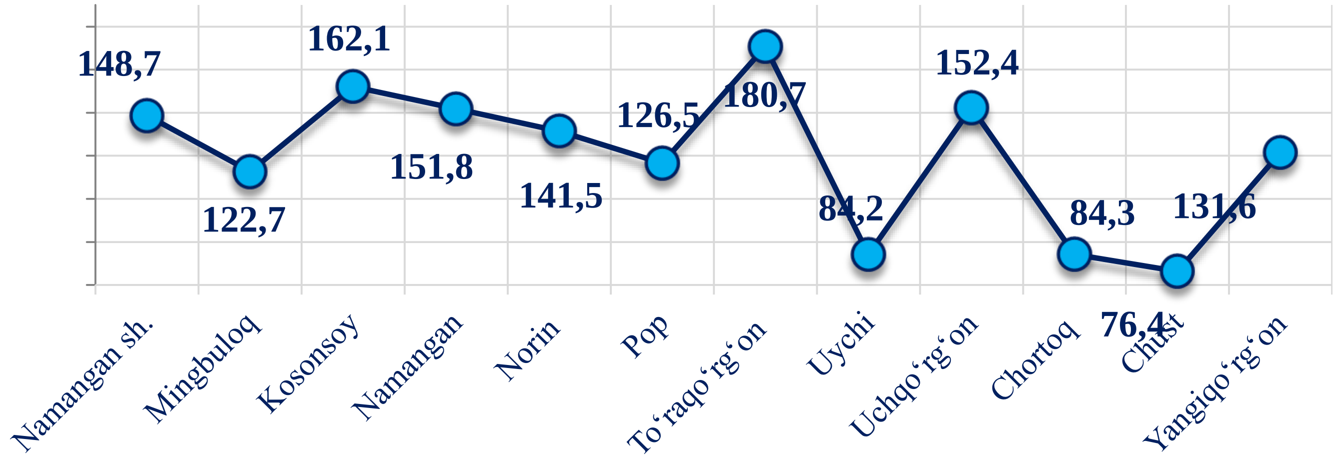

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi hajmi, *mlrd. so‘m*

(2024- yil yanvar)

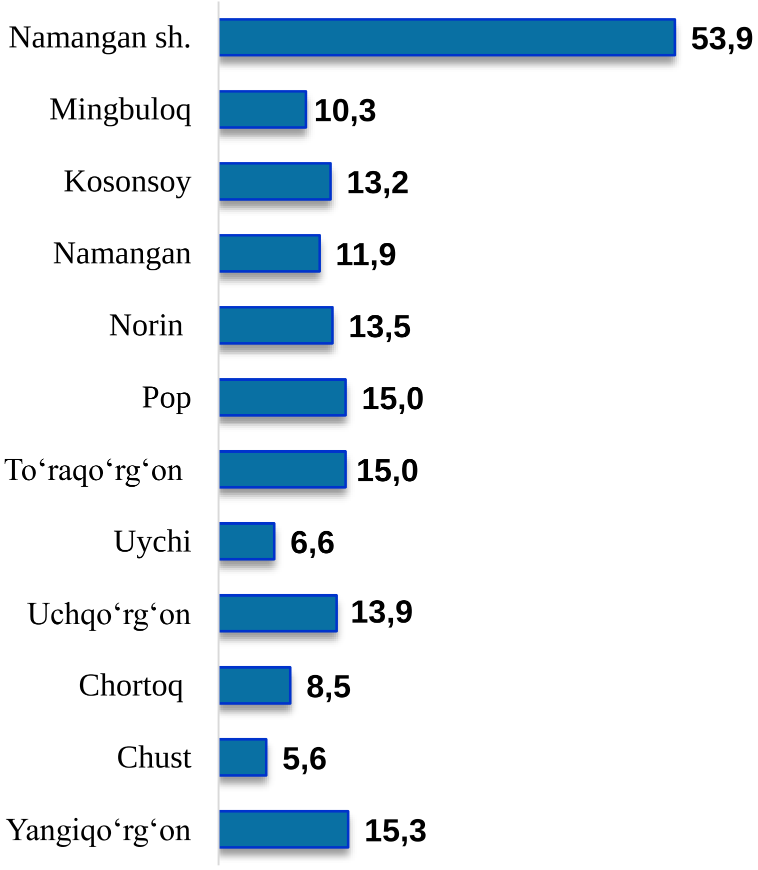

Viloyat bo‘yicha 2024- yilning yanvar oyida uyushmagan savdo tovar aylanmasi 182,7 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar oyiga nisbatan 134,0 % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma’lumotlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo‘jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi 52,6 mlrd. so‘mni (110,4 %), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylan- masi hajmi 130,1 mlrd so‘mni tashkil etdi (105,8 %).

2024- yilning yanvar oyida viloyatning barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvi o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi 52,6 mlrd. so‘mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari savdosiga (27,2 mlrd.so‘m) to‘g‘ri keldi.

Uyushmagan savdo aylanmasida qishloq xo‘jaligi mahsulotlari savdosi hajmi va ulushi

Yangi uzilgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari

27,2 *mlrd. so‘m*

51,5%

Non va non mahsulotlari

4,7 mlrd. so‘m

8,8 %

Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)

6,2 mlrd. so‘m

11,8 %

Tovuq go‘shti

3,2 mlrd. so‘m

6,0%

Quritilgan qishloq xojaligi mahsulotlari (yongoq, bodom, pista va boshqalar)

3,1 mlrd. so‘m

5,9%

Tuxum

1,1 mlrd. so‘m

2,0%

Ziravorlar

1,6 mlrd. so‘m

3,1 %

Sut va sut mahsulotlari

3,0 mlrd. so‘m

5,7%

Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak

0,9 mlrd. so‘m

1,7%

Tuzlamalar

1,2 mlrd. so‘m

2,2 %

Gullar, o‘simlik va nihol ko‘chatlari

0,6 mlrd. so‘m

1,2 %

Nooziq-ovqat tovarlar

0,0 mlrd. so‘m

0,0%

2024- yilning yanvar oyida, viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvi o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi 130,1 mlrd. so‘mni tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi -122,8 mlrd.so‘m, qo‘y va echkilar – 6,7 mlrd. so‘mni, otlar – 0,1 mlrd. so‘mni, parrandalar – 0,24 mlrd. so‘mni tashkil qildi.

Uyushmagan savdo aylanmasida chorva mollari (parrandalar) savdosi hajmi va ulushi

2 yoshdan katta bo‘lgan qoramollar

73,4 *mlrd. so‘m*

56,5 %

1 yoshdan 2 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar

25,9 *mlrd. so‘m*

19,9 %

1 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar

23,5 *mlrd. so‘m*

18,1 %

Qo‘ylar

6,6 *mlrd. so‘m*

5,1 %

Otlar

0,1 *mlrd. so‘m*

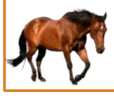

0,1 %

Echkilar

0,2 *mlrd. so‘m*

0,2 %

Kurka, o‘rdak, g‘oz

0,2 *mlrd. so‘m*

0,2 %

Tovuqlar

0,04 *mlrd. so‘m*

0,03 %

Quyonlar

0,0 *mlrd. so‘m*

0,0 %

Qushlar

0,0 *mlrd. so‘m*

0,0 %

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI

2024- yil 1- fevral holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalari soni 1170 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 2 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 1 168 tani tashkil qildi.

	Jami mlrd. so‘m	2023- yil yanvar oyiga nisbatan, *foizda*
Namangan viloyati	**29,8**	**108,8**
Namangan sh.	21,0	109,7
tumanlar:		
Mingbuloq	0,5	106,5
Kosonsoy	0,6	107,2
Namangan	1,1	107,1
Norin	0,6	106,7
Pop	1,1	106,9
To‘raqo‘rg‘on	0,8	106,5
Uychi	0,5	106,9
Uchqo‘rg‘on	0,8	104,5
Chortoq	0,6	106,3
Chust	1,7	107,0
Yangiqo‘rg‘on	0,4	107,2

2024- yilning yanvar oyida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi 29,8 mlrd. so‘mga yetdi. 2023- yilning mos davriga nisbatan 108,8 % ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining 88,8 % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, mlrd. so'm	**Ulushi,** *foizda*
Namangan viloyati	**268,4**	**126,5**
Namangan sh.	198,5	74,0
tumanlar:		
Mingbuloq	0,4	0,1
Kosonsoy	0,2	0,1
Namangan	1,1	0,4
Norin	1,2	0,4
Pop	15,5	5,8
To'raqo'rg'on	0,3	0,1
Uychi	1,4	0,5
Uchqo'rg'on	0,2	0,1
Chortoq	1,2	0,4
Chust	47,6	17,7
Yangiqo'rg'on	0,7	0,3

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirganda eng yuqori hajm Namangan shahri (198,5 mlrd. so'm), Chust (47,6 mlrd. so'm) va Pop (15,5 mlrd. so'm) viloyatlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi. *(mlrd. so‘m)*

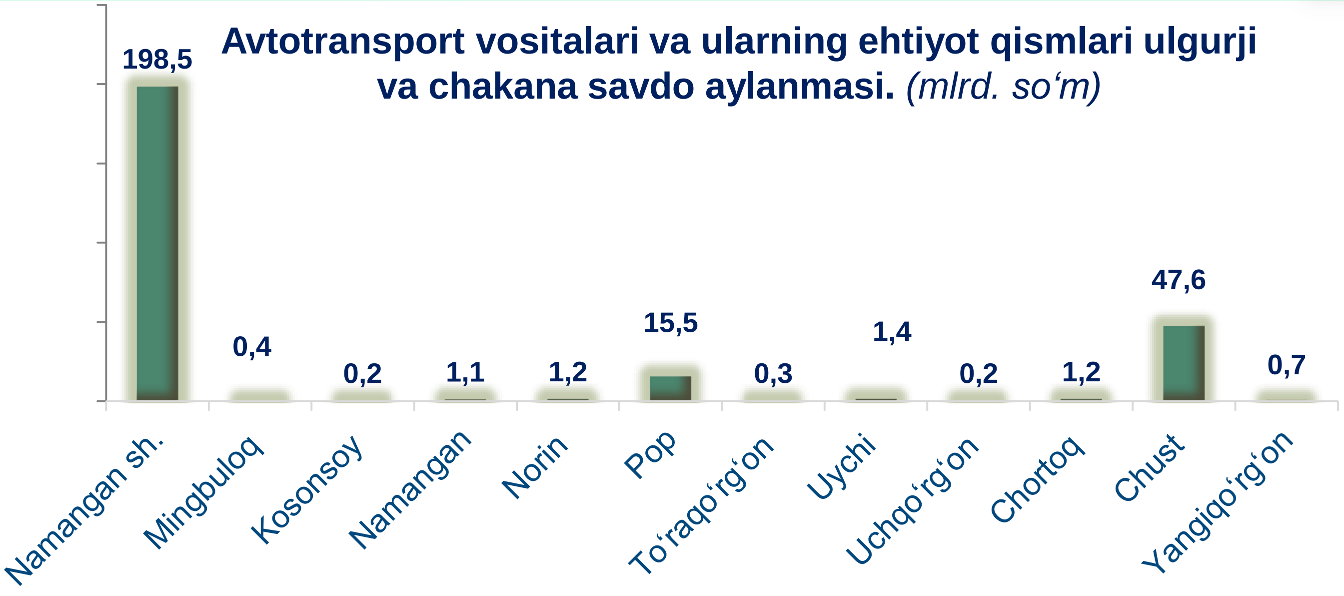

2024- yilning yanvar oyida avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta’mirlash va texnik xizmat ko‘rsatishdan tashqari)* 268,4 mlrd. so‘mni tashkil etdi va o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 26,5 % ga oshdi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi 78,6 mlrd. so‘m (o‘sish sur’ati – 118,3 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyetklari savdo hajmi – 189,8 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati – 130,2 %) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os‘ish sur’ati, *foizda*

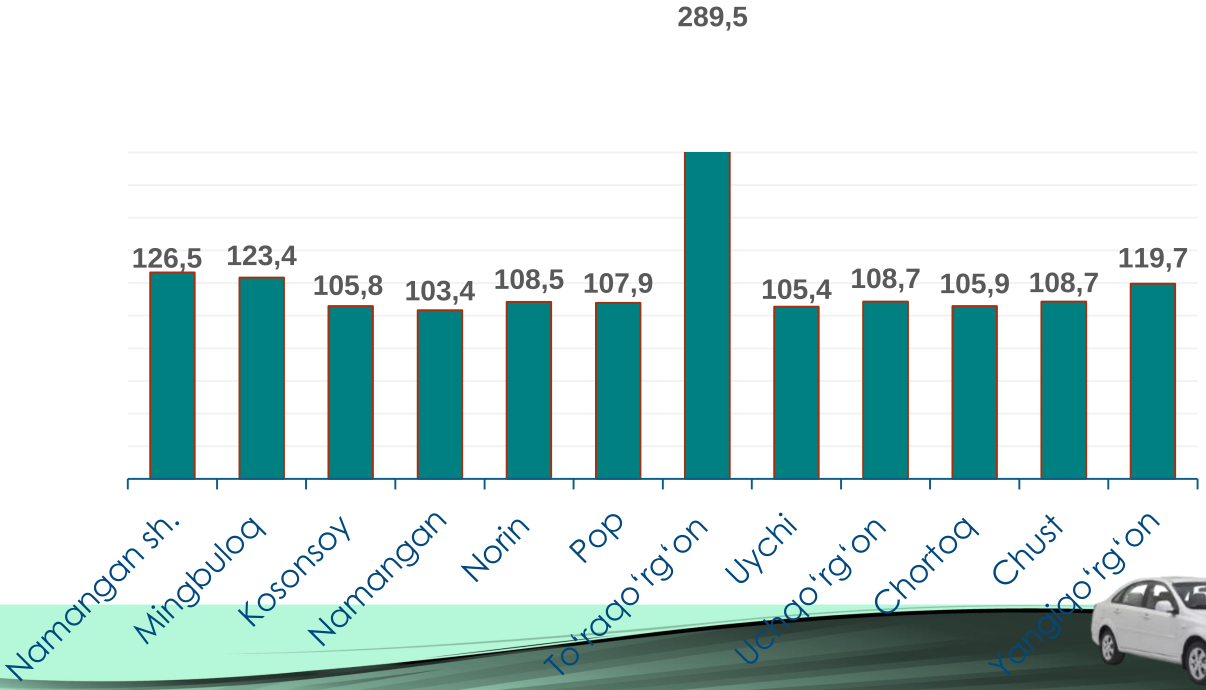

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o‘z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o‘zgartirmagan holda jo‘natilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq to‘lanadigan yoki to‘lanmaganligidan qat’iy nazar qiymati.

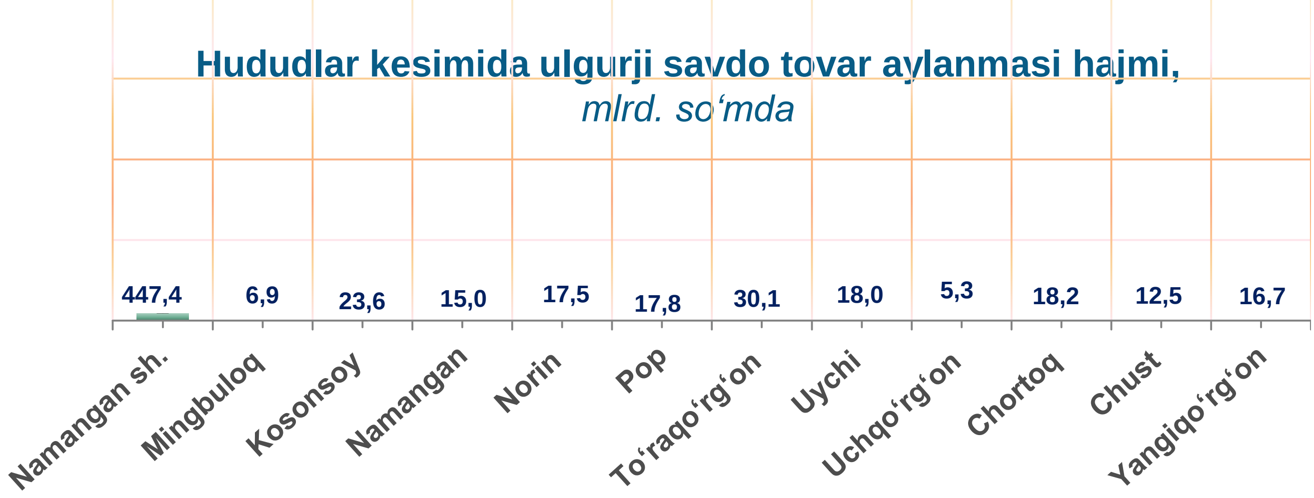

Viloyat bo‘yicha 2024- yilning yanvar oyida ulgurji savdo tovar aylanmasi 629,0 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 12,9 % ga o‘sdi.

Savdo aylanmasi va ulushi

Kichik biznes subyektlarining ulgurji savdo aylanmasidagi ulushi statistik hisoblarga qaraganda 518,5 mlrd. so‘mni tashkil qilib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 113,7 % ga to‘g‘ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi 82,4 % ni tashkil qildi.

ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAVDO HAJMI VA O‘SISH SUR’ATI

2024- yil 1- fevral holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni 2534 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 26 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 2508 tani tashkil qildi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori o‘sish sur’atlariga ega eng yirik korxonalar Chust (139,9), Norin (124,0) va Namangan sh. (117,3) tumanlarida kuzatildi.

	Jami mlrd. so‘m	2023- yil yanvar oyiga nisbatan, *foizda*
Namangan viloyati	**629,0**	**112,9**
Namangan sh.	447,4	117,3
tumanlar:		
Mingbuloq	6,9	104,1
Kosonsoy	23,6	105,3
Namangan	15,0	95,4
Norin	17,5	124,0
Pop	17,8	73,9
To‘raqo‘rg‘on	30,1	106,7
Uychi	18,0	104,1
Uchqo‘rg‘on	5,3	105,8
Chortoq	18,2	105,7
Chust	12,5	139,9
Yangiqo‘rg‘on	16,7	105,6